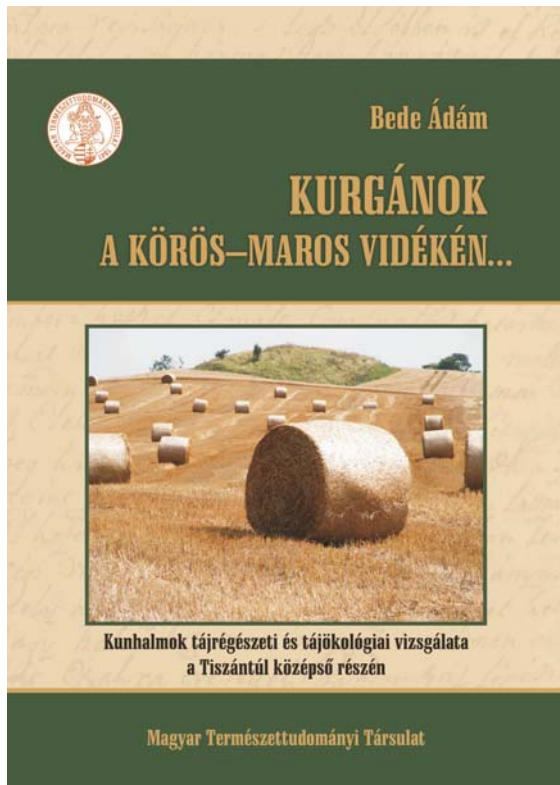

KÖZLEMÉNYEK

*

Könyvismertetés

Bede Ádám: Kurgánok a Körös–Maros vidékén... Kunhalmok tájrégészeti és tájökölógiai vizsgálata a Tiszántúl középső részén.

Magyar Természettudományi Társulat, Budapest, 2016. p. 150

Bede Ádám azt hiszem első komolyabb írását, ami azonnal egy kismonográfia volt, előbb ismertem meg, mint a Szerzőt. 2008. október 8-án vagy 9-én vásároltam meg azt Szentesen, a Csalog József emlékkonferencián. Az első este, éjjel át is lapoztam, bele-bele olvastam. Alapos és érdekes volt. Nyelvészet, levéltári források és régészeti terepbejárás komplex kiaknázására épült. Ez az akkor talán csak néhány hete megjelent könyv, a „Szent halmi” Bede Ádám szülőföldjének ilyen emlékeit tárgyalta. Alapját a 2006-ban, Horváth Ferenc irányításával készített szegedi egyetemi szakdolgozata jelentette. és talán a konferencia utolsó napján beszélgettünk is egy kicsit. Biztattam a folytatásra. Világos volt: az inspirálásomtól függetlenül is teszi és tenni fogja a dolgát.

A Csalog konferencián természetesen Csalog alföldi halomkutatásait ismertette, majd jelent meg előadása a konferencia kötetében. Innen, még 2008-ban, egyenes út vezetett Sümei Pál szegedi egyetemi tanszékére, a Földtani és Öslénytanira. Itt doktoranduszként a halmokra a geoarcheológia –

környezettörténet – tájrégészet nézőpontjaiból fókuszált. Nem volt ez újdonság és egyedi eset, hiszen témavezetője akkor már közel két évtizede vizsgálta az alföldi „kiemelkedések” másik csoportját, a telket. Sőt, doktori iskolájának egy másik hallgatója, Kustár Rozália a Kiskunsági Nemzeti Park halmait és földvárait tanulmányozta a környezetrégészet ürügyén, de az 1996. évi LIII. törvény szellemében. 2012-ben kiadott „Halmok az évszázadok sodrában” című, Balázs Réka biológussal íródott könyvük az elődök és Bede Ádám szentesi nyomvonalán haladt. Mindezekből logikusan következnek Bede társszerzőkkel írott tanulmányai. 2014: a hortobágyi Ecse-halomról, 2015: a földtudományok és a régészet kapcsolatáról, és 2016: tiszántúli halmok régészeti geológiai és tájökölógiai vizsgálatáról. 2015-ben megvédte disszertációját, amelynek témája a Körös-Maros Nemzeti Park területén található őskori kurgánok tájrégészeti és tájökölógiai vizsgálata volt. A felmérő munkát 2007 és 2010 között végezte el, majd 2011-ben egészítette ki.

E könyv, amelynek ismertetésére itt és most szívesen vállalkoztam, a fenti dolgozat summázata.

A könyv „Beköszöntőjében” dr. Tardy János címzetes egyetemi tanár, a Magyar Természettudományi Társulat ügyvezető elnöke így ír, értékelve Bede Ádám tevékenységét és kiadásra került kéziratát: „... A több tájegységre kiterjedő, igen nagy részletességű feltáró munka révén egy nagyon pontos halom-értékleltárt készített a Körös-Maros Nemzeti Park területén fekvő halmokról. A korábbi kataszterezések hiányosságát kiküszöbölve ebben a munkában a kunhalmok régészeti topográfiai felmérésével és kataszterezésével több éven át végzett szisztematikus terepi, levéltári és térképtári kutatómunkát. A jövőben ezt az utat és vizsgálati módot célszerű lenne a további munkák során is követni, alkalmazni.”

Ehhez a gondolatsorhoz nem tudok és felesleges is lenne bármit hozzátennem. Így recenzensként csupán annyi dolgom maradt, hogy bemutassam a könyvet.

Az „Indíttatás”-ból (8–10. oldal) a Szerző személyes kötődését ismerhetjük meg az alföldi táj egészéhez egy tudós költőiségével. Ugyanakkor megismerjük a könyv születésének hátterét, körülményeit. Továbbá ugyanitt mond köszönetet minden segítőjének a saját családjától, az őt terepen befogadó családokon át, kollégáitól és a támogató intézményekig.

„A vizsgálat tárgya, idő- és térbeli keretei” című fejezetből (11–16. oldal) kiderül, hogy sem a népvándorláskor, sem a középkor, sem az újkor

halmi és földművei, de a neolitikum és a bronzkor megfelelő fázisainak telljei sem képezték kutatásának célpontját. A munka tehát kizárólagosan a Jamnaja-kultúra (entitás) – vagy más néven a gödörsiros *kurgánok* népe feltételezett temetkezési helyeit vizsgálja. Én azt gondolom, ezzel sérült a természetvédelmi törvény szelleme, egyúttal a most számba nem vett földművek (pl. *határdombok*) jövője, azaz védelme és megmaradása kérdőjeleződik meg. Persze tudom, ezek kataszterbe építésével a feladat elvégzése nagyságrendnyivel (talán nem is olyan naggyal? – lásd erről pl. a 35–36. oldalon írottakat) növekedett volna meg. Léteznek ma már modern technikai lehetőségeink (pl. geofizika), de annyi pénzünk nincs (pontosabban: nem szán rá az állam), hogy a vizsgálatokat szisztematikusan elvégezzük, hogy minden halomba „belenézzünk”. Valamilyen mértékű feltárás (értsd: föld elmozdítása fűréssal vagy ásóval) hiányában azonban egy halom korát meghatározni – szerintem – nehézkes. Bár, az Alföldön a Dunántúlhoz képest valóban egyszerűbbnek tűnik a helyzet. De visszatérve Bede Ádám mondandójához, az általa görcső alá vett terület a Közép-Tiszántúl (Maros–Körös köze, Nagy- és Kis-Sárrétek). Ezt követően a terminológiai kérdéseket taglalja a Szerző. Itt az egyik legfontosabb és helyes megállapítása: a *kunhalom* terminus elvetése. A problémakörhöz csupán egy apró megjegyzést tennék: a *motte* kifejezés (16. oldal) egy korai középkori vártípusra is használatos a szakmánkban (BARÁZ 2006). Ez talán a könyvben történt megfogalmazás miatt sikkadt el.

A nagyon alapos, a feltárt kurgánok antropológiai, okkerrög, de botanikai, talajtani és malakológiai valamint alternatív értelmezésük feldolgozásainak irodalmát is megemlítő „*kutatástörténet*”-i fejezet (17–26. oldal) részleteire nem térek ki.

Majd a könyv egyik meghatározó, a vizsgálat eredményeit is összefoglaló, „*A Közép-Tiszántúl halmainak tájrégészeti és tájökölógiai vizsgálata*” című fejezete (27–55. oldal) következik. A terület lehatárolásánál – helyesen – mindig a földrajzi és nem a politikai elv mellett voksol. A meghatározott területre fókuszálva számba veszi a módszeres halom katasztereket készítőket, megadva azt is, hogy az általa vizsgált területen azok mennyi halmot regisztráltak. Kozma Bélától (1910: 127 halom), a Békés megyei MRT köteteken (644 kurgán) és Virág Dénes (1979: 909 tumulus) gyűjtésén valamint az ELTE (2001: 159 halom) összeállításán és a 2002-ben lezárt, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Természetvédelmi Hivatala által megrendelt Kunhalom-program keretében végzett munkán (474) át a saját munkakezdéséig. Az említett kataszterek az Ő vizsgálati területének sokszor csak egy-egy szeletét érintik és

meglehetősen eltérő minőségűek. Nyilvántartási és örökség- valamint természetvédelmi szempontból is csak fenntartással használhatók. Jól látható komoly eltéréseket tapasztalunk a halmok számát tekintve. Különösen, ha összevetjük azokat Bede Ádám eredményével, aki 2 335 db kurgánt regisztrált az Alföld 8 %-án (37. oldal). Ezek után becsléssel 25 000-re teszi az alföldi halmok számát, amelyekből kb. 7 500 pusztulhatott már el. Igen, fontos és lényegi különbség az elődök és Szerzőnk tevékenysége között, hogy utóbbi minden halmot személyesen is felkeresett, a helyszínen tanulmányozta azt! Megfigyeléseit adatbázisban rögzítette (31–32. oldal). Ennek archiválása és megőrzése több tudomány számára, hosszú távon egyébként nem kis probléma.

Csupán néhány, számomra érdekes megállapítására szeretném felhívni a figyelmet. Árpád-kori templomot és temetőjét 62 db késő rézkori-kora bronzkori kurgán esetében konstata. A halmok a vízfolyásokat követve, azok magasabb térszínén állnak. Kataszterében 1 785 halom rendelkezik magassági adattal, miszerint az átlag 1,1 m. A legmagasabb a 10,9 m-es békésszentandrás Gödény-halom. 1 771 kurgán átmérő adatai szerint az átlag: 53 (hosszabbik tengely) illetve 32 méter (41. oldal). 1 102 halomtest még nagyjából ép. A meglévő kurgánok 50,3 %-át (853 db) szántják, azaz folyamatosan pusztulnak, növényzetük sem természetes. Mindössze 79 olyan halom van, amelynek még létezik „eredeti” felülete, amelyeken viszont elsődleges lösznövényzet él (42. oldal).

A Szerző, Bede Ádám egy 7 fokozatú skálát (1–6 és 0) dolgozott ki (44–45. oldal), amely segítségével megtörténhet minden halom besorolása és ennek segítségével a védelem előkészítése. Eszerint az 1-esek: a löszgyeppel rendelkezők és meghatározó a tájképi megjelenésük. 89 kurgán, a halmok 3,8 %-a tartozik ide. A már elpusztultak a 6-os és a 0-s kategóriába soroltak. Az előbbibe a halmok 15,1 %-a, az utóbbiba a 12,2 %-uk tartozik. A 0-s kategória esetében már az alaptemetkezést is elpusztították. Az egyes, a szerző által felmért tájegységek (47–55. oldal) szikár szárazságú adatai következnek. Elkápráztatják az olvasót, ugyanakkor a jelképes kalap megemelésére is készítenek, hiszen tiszteletet parancsoló az elvégzett munka.

„*A halmok neveinek tájtörténeti szempontú jellemzése*” című fejezet (56–64. oldal) Bede adatbázisának 982 db névvel rendelkező kurgánját tárgyalja. Nagyon érdekesítő és értő elemzés ez, hiszen a Szerző egyik alapszakja az egyetemen a magyar nyelv volt. Témái közül csak hármat emelek ki. A Szegvár, Mindszent és Derekegyház hármashatárán álló Ludas-halom rendelkezik a legtöbb, eddig összegyűjtött húsz névvel. A kurgánok neve, sok esetben régi vízrajzi elemeket őrzött meg. Pl. Bús-éri laponyag, Nyálas-éri-halom, Kér-szigeti-Sár-tó-halom. A halmok állatnevei a

tájban élő ember odafigyelésére utalnak. Pl. Atka-halom, Bóbita-halom, Csik-laponyag, Gödény-halmok, Héja-halom, Nyúl-domb, Sas-halom és Trücsök-halom.

„A halmokhoz fűződő történeti és hiedelemmondák” című fejezet (65–74. oldal) fantasztikus történeteket villant fel. Ezekre én most nem tudok kitérni, de az olvasók számára különleges élményeket tartogat. Attól az aranyat rejtő kecskéken át a sárkányokig ...

Az „Esettanulmányok” fejezetcím alatt (75–90. oldal) a 2 335 db halomból öt kurgán komplex feldolgozását mutatja be a Szerző. Ezekről csak azt írhatom: alapos, mégis olvasmányos, korrekt és értékes alaputatást végzett.

A „Természetvédelmi problémák és megoldási javaslatok” című fejezetből (91–95. oldal) egyértelműen kiderül, hogy Bede nem pusztán tudományos munkát végző gondolkodó, de olyan ember, akit komolyan érdekel, és tenni is akar a környezetért, abban példának okáért a kurgánok megőrzéséért.

Az „Összefoglalás”-ban (96–98. oldal) jól érthetően összegzi munkájának eredményeit, amelyek 114 település határára vonatkoznak.

A kötetet angol nyelvű összefoglaló (99–101. oldal), az irodalomjegyzék (102–126. oldal) és a nehezen megtalálható tartalom (127. oldal) után a mellékletek (128–150. oldal) zárják. Utóbbiak nagy része színes. Terepi fotókat, térképeket, kurgán felméréseket és 3D-s modelleket jelent.

A könyv felépítése logikus, nyelvezete veretes, pontos és könnyeden olvasható.

Végezetül Bede Ádám kiemelkedő értékű könyve ürügyén meg kell jegyzem, hogy nagyon nem értem, miért hiányoznak az ilyen jellegű monografikus, a dunántúli Nemzeti Parkok területén található földműveket (halmok, földvárak, sáncok) kataszterszerűen feldolgozó, a védelmüket biztosító és azokat közkinccsé tevő feldolgozások? Lehet persze magyarázkodni, hiszen a Dunántúlon a halmok kormeghatározása bonyolultabb. Nem sorolhatók egyértelműen az őskorba. Ásatás hiányában szinte megválaszolhatatlan, hogy a réz-, a bronz-, a vas-, netán a római korból származnak-e. A Bakony-hegység és a Vas-hegy „őskori” halomsírijai esetében tapasztaltak alapján feltételezem, több évtizednyi vélt bizonyosság után is érhetnek minket meglepetések. Konkretizálva: a tisztán késő bronzkorinak és/vagy tisztán kora vaskorinak vélt halomsírművekben vannak / lehetnek fiatalabb halmok, akár római koriak is (ILON 2014; PALÁGYI-NAGY 2000; PATEK 1993). Az utóbbira jó példa a Vaskeresztes-Felsőcsatár-Világosi erdő halomsírmezeje (72 halom), amelyet a hazai kutatás kora vaskorinak vél, holott egy sír feltárására sem került még sor.

Ugyanakkor a sírmezőnek az ausztriai Schandorf (Csém) határában lévő folytatásából (204 halom) megásottak között kora vas- és római kori temetkezések is voltak (BARB 1937).

Befejezésül őszintén meg kell vallanom, hogy azt gondolom: Bede Ádám a 21. század tudományos elvárásainak megfelelően és remekül – egy évtized alatt két nem akármilyen könyv – végzi azt, amit Rómer Flóris (1878, 104, 121, 123, 135, 138, 140, Fig. 47. I., Fig. 74.) a *Compte-Rendu*-ban igyekezett országos, sőt egyetemes szinten mintaként felmutatni. Munkájához őszintén gratulálok és további jó erőt, megértő mecénásokat kívánok, a szakmának és a Nemzeti Parkoknak pedig azt: kövessék a példáját. Ehhez a központi akarat és az egyéni érdeklődés találkozatására van szükség.

Irodalom

BARB, A. A. (1937): Hügelnekropolen und frühgeschichtliche Siedlung im Raume der Gemeinde Schandorf und Pinkafeld (Burgenland). Mitteilungen d. Wiener Antr. Gesellschaft **67.** 74–118

BALÁZS R. & KUSTÁR R. (2012): *Halmok az évszázadok sodrában. Halmok – Hegyek – Várak a Duna-Tisza közén.* Kecskemét, Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvány.

BARÁZ Cs. (2006): A bükkaljai Leányvár és Halomvár. Várak vagy szakrális földépítmények? In: KOVÁCS Gy., MIKLÓS Zs. (Szerk.): „Gondolják, látják az várnak nagy voltát...” *Tanulmányok a 80 éves Nováki Gyula tiszteletére.* Budapest, Castrum Bene Egyesület – Históriaantik Könyvesház Kiadó, 11–22.

BEDE Á. (2008): *Szentes halmai. – Mounds of Szentes.* Szentesi Műhely Füzetek **10.** Csongrád Megyei Levéltár Szentesi Levéltára, Szentes.

BEDE Á., CSATHÓ A. I., CZUKOR P., PÁLL, D. G., NÁFRÁDI K., SÜMEGI B. P., SZILÁGYI G., SÜMEGI P. (2014): The results of a preliminary archaeological study of the Ecse mound (kurgan) in Hortobágy, Hungary. – A hortobágyi Ecse-halom archeometriai vizsgálatának előzetes eredményei. *Archeometriai Műhely* **XI/4:** 251–264.

BEDE Á., SÜMEGI P. (2016): Régészeti geológiai és tájökölógiai vizsgálatok tiszántúli halmokon. *Geoszférák* (Szeged) 2015: 59–87.

ILON G. (2014): „Preszkíta” lovas temetkezések Bakonyzentkirály határából. □Pre-scythian’ horse burials found at the boundary of Bakonyzentkirály. *A Laczkó Dezső Múzeum Közleményei* **28.** 75–94.

K. PALÁGYI S. & NAGY L. (2000): *Római kori halomsírok a Dunántúlon.* Veszprém.

PATEK E. (1993): *Westungarn in der Hallstattzeit*. Acta Humaniora. Quellen und Forschungen zur prähistorischen und provinzialrömischen Archäologie. Bd. 7. Weinheim.

RÓMER F. (1878): *Compte-Rendu de la huitieme session, Budapest 1876. II/1*. Budapest.

SÜMEGI P., BEDE Á., SZILÁGYI G. (2015): Régészeti geológiai, geoarcheológiai és környezettörténeti elemzések régészeti lelőhelyeken. A földtudományok és a régészet

kapcsolata. – Analyses of archeological geology, geoarcheology and environmental history on the archeological sites. Contact between earth sciences and archeology. *Archeometriai Műhely XII/2*: 135–149.

Ilon Gábor
régész, örökségvédelmi szakértő
Köszeg

IPERION

*

Az Archeometriai Műhely 2015 (XII/3) számában már hírt adtunk a jelenleg futó Európai Unió, mobilitás alapú archeometriai pályázatról szóló hírnyagnak. A felhívást most angol nyelven is közzé tesszük, a megfelelő űrlapokkal együtt, amelyek kitölthető (doc) és pdf formában letölthetők az AM mellékleteként a következő címen:

http://www.ace.hu/am/2017_3/IPERION_BNC_Application_Form.doc

http://www.ace.hu/am/2017_3/IPERION_BNC_Application_Form.pdf

Eredményes pályázatot mindenkinek!

We are presenting here the new version of the flyer for IPERION for current applications in the Budapest Neutron Centre. A short note in Hungarian was already included in the 2015 (XII/3) issue of the Archaeometry Workshop. The application forms can be downloaded in Word doc and pdf format as appendices to the current issue

http://www.ace.hu/am/2017_3/IPERION_BNC_Application_Form.doc

http://www.ace.hu/am/2017_3/IPERION_BNC_Application_Form.pdf

We wish you a fruitful collaboration!

The FIXLAB facilities

- Budapest Neutron Centre – BNC (Budapest, Hungary) with access to various neutron-based instruments to investigate elemental and structural composition <http://www.bnc.hu/>
- ATOMKI-HAS nuclear microprobe (Debrecen, Hungary) for high spatial resolution measurements of samples with a focused ion beam <https://www.atomki.hu/>
- AGLAE ion beam accelerator at C2RMF (Paris, France), providing elemental analysis with an external ion beam for whole art objects <http://en.c2rmf.fr/>
- IPANEMA, the platform for ancient material research at synchrotron SOLEIL (Gif-sur-Yvette, France) for X-ray, UV-visible and FTIR synchrotron methods <http://www.synchrotron-soleil.fr/>

Expected users:

- *archaeologists, museologists* who are interested in characterisation of Cultural Heritage objects for provenance studies
- *conservation scientists* who wish to characterise micro-details of altered or unaltered materials to prevent further damages

Calls are published twice a year (in June & December) with an application deadline: **1st October** and **1st April**, respectively. Application forms can be downloaded from http://www.bnc.hu/?q=IPERION_CH

The submitted proposals are evaluated by an international Peer Review Panel. Travel, subsistence and beamtime fee support are available for successful applicants.

Our team looks forward to receive your proposal!

Centre for Energy Research,
Hungarian Academy of Sciences

Wigner Research Centre for Physics,
Hungarian Academy of Sciences

BNC User Welcome Desk:
Dr. Zsolt KASZTOVSZKY kasztovszky.zsolt@energia.mta.hu
Katalin PÁNCZÉL-BAJNOK bajnok.katalin@wigner.mta.hu

Integrated Platform for European Research Infrastructure on Cultural Heritage

IPERION CH is an EU-funded integrating activity project carried out in the Horizon 2020 Capacities Specific Programme "Research Infrastructures".

The project provides transnational access to most advanced scientific instrumentation and knowledge allowing scientists, conservators-restorers and curators to enhance their research at the field forefront. Specialists from arts and natural sciences design new instrumentations, set-up methodologies and develop the most promising technological applications and sustainable solutions to improve diagnostics and monitoring. New extended cooperation among European infrastructures paves the way towards expanding the harmonization of best practices in studies and conservation.

IPERION CH is a consortium of 23 partners (universities, museums, research centres and institutions) each are centres of excellence in cultural heritage science.

Amongst other activities, IPERION CH supports users from all institutions of the EU member and associated countries for their transnational access to medium and large-scale facilities in Hungary and France in FIXLAB platform. Both single- and multiple facility campaigns are available.

<http://www.iperionch.eu/trans-national-access>

PROMPT GAMMA ACTIVATION ANALYSIS (PGAA)

- Non-invasive measurement of the bulk elemental composition (Majors and traces)
- Object: min. 0.1g, 0.5-10 cm solid or liquid
- Contact: Dr. Zsolt Kasztovszky kasztovszky.zsolt@energia.mta.hu

NON-DESTRUCTIVE METHODS AVAILABLE AT BNC FIXLAB

<http://www.bnc.hu/>

PROMPT GAMMA ACTIVATION IMAGING (NIPS-NORMA)

- Non-invasive bulk elemental composition combined with imaging (elemental map)
- Object: min. 1g, 5-20 cm solid or liquid
- Contact: Dr. László Szentmiklósi szentmiklosi.laszlo@energia.mta.hu

NEUTRON ACTIVATION ANALYSIS (NAA)

- 5-20 / 50-200 mg sample required for short / long irradiation
- Sensitive to many trace elements (Na-U)
- Contact: Dénes Párkányi parkanyi.denes@energia.mta.hu

NEUTRON AND X-RAY RADIOGRAPHY (RAD)

- 2D or 3D imaging
- visualisation of structural or compositional differences
- 70-250 µm spatial resolution
- Object: max. 5 kg, 20 cm for 3D
- Contact: Dr. Zoltán Kis kis.zoltan@energia.mta.hu

EXTERNAL MILLI-BEAM PIXE (PIXE)

- Non-invasive near-surface elemental analysis of objects (Al-U)
- Beam size: 1 mm
- Large objects can be measured
- Contact person: Dr. Imre Kovács kovacs.imre@wigner.mta.hu

TIME-OF-FLIGHT NEUTRON DIFFRACTION (TOF)

- Non-invasive structure and phase analysis
- Large objects can be measured
- Contact person: György Káli kali.gyorgy@wigner.mta.hu

SMALL ANGLE NEUTRON SCATTERING (SANS)

- Non-invasive study of inhomogeneity, porosity, etc. in materials (1-100 nm)
- Large objects can be measured
- Contact person: Dr. Adél Len len.adel@wigner.mta.hu

INTERNATIONAL OBSIDIAN CONFERENCE 2019 – Registration open!

*

First Announcement International Obsidian Conference 2019

27–29 May 2019,
Budapest and Sárospatak (Hungary)

Dear colleagues,
We invite you to participate in the next International Obsidian Conference, in May 2019 in Hungary, Budapest and Sárospatak

The conference is intended as consecutive to the Lipari Obsidian Conference held in 2016 (<http://rtykot.myweb.usf.edu/Obsidian%202016/>).

The meeting's programme will include issues related to different fields of obsidian studies – archaeology, geology, anthropology, and archaeometry. The meeting's venue in Budapest is the Hungarian National Museum and in Sárospatak the Rákóczi Museum of the HNM.

The registration fee is **100 € (125 US \$) for professionals, and 50 € (65 US \$) for students.** Early bird registration fee is **80 € (100 US \$) and 40 € (50 US \$)**, respectively. Transport and accommodation facilities will be communicated on our website (<http://ioc-2019.ace.hu/>).

You can already use our Pre-registration form to be kept personally informed (<http://ioc-2019.ace.hu/node/15>). Formal registration will start in May 2018.

The planned sessions of the Conference are the following:

- Formation and geology of obsidian
- Sources and their characterisation
- Analytical / methodological aspects of obsidian studies
 - Archaeological obsidian by chronological periods
 - Lithic technology and use wear
- Theoretical and cultural anthropological issues

Your ideas concerning other sessions are welcome!

Contact organisers at: tbk@ace.hu (Katalin T. Biró)
markoa@hnm.hu (András Markó)

Partner institutions

- HNM Rákóczi Museum (HNM-RM), Sárospatak, Hungary
- Eötvös Loránd University (ELU), Budapest, Hungary
- Centre for Energy Research, Hungarian Academy of Sciences (MTA EK), Budapest, Hungary
- Hungarian Geological and Geophysical Institute (MFGI)
- Hungarian Natural History Museum, Budapest, Hungary (HNHM)
- Herman Ottó Museum (HOM), Miskolc, Hungary
- State Geological Institute of Dionýz Štúr (SGI), Bratislava, Slovakia
- Institute of Archaeology, Slovak Academy of Sciences (IA), Nitra, Slovakia
- Masaryk University (MU), Brno, Czech Republic
- Taras Shevchenko National University (TSNU), Kyiv, Ukraine
- Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute (KMF), Beregovo, Ukraine

Organiser of the Conference

- Hungarian National Museum (HNM)

Local Organising Committee

- T. Biró Katalin – HNM
- Markó András – HNM
- Kasztovszky Zsolt – MTA EK
- Weiszburg Tamás – ELU
- Csengeri Piroska – HOM
- Péterdi Bálint – MFGI
- Papp Gábor – HNHM
- Rajczy Miklós – HNHM
- Tamás Edit – HNM-RM

- Zuzana Bačová & Pavel Bača – SGI
- Lubomíra Kaminská – IA
- Antonín Přichystal – MU
- Rácz Béla – KMF
- Sergei Ryzhov – TSNU

Scientific Committee

- Akira Ono – Meiji University, Tokyo, Japan
- Michael Glascock – University of Missouri, Columbia, MO, USA
- Yaroslav Kuzmin – Institute of Geology & Mineralogy, Siberian Branch of the Russian Academy of Sciences, Novosibirsk, Russia
- Robert Týkot – University of South Florida, Tampa, FL, USA
- Robin Torrence – Australian Museum, Sydney, Australia
- François-Xavier Le Bourdonnec – Université Bordeaux Montaigne, Pessac, France
- Jaroslav Lexa – Earth Sciences Institute of the Slovak Academy of Sciences, Bratislava, Slovakia

